

"...

II- İtiraz yoluna başvuran mahkemenin gerekçesi özeti :

647 sayılı Kanunun 4. maddesine göre, kısa süreli hürriyeti bağlayıcı cezalarla taksirli suçlarda uzun süreli de olsa hürriyeti bağlayıcı cezalar yerine mahkemece altı bent halinde sayılan ceza ve tedbirlere hüküm olunabilecektir. Bu maddenin 1. bendindeki para cezasının dışında kalıp diğer bentlerinde sayılan yaptırımlar, iade vetazmin gibi tamamen şahsi hukuka ait birer yaptırım olduğu halde, ceza yerine geçirilmektedir. Bu husus cezanın genel ilkelerine aykırı olduğu gibi, Anayasa'nın eşitlik ilkesiyle de çelişik bir durum yaratmaktadır. Bir kez, ceza olarak aynı suç işleyen kişilere ayrımlı işlem yapılmaktadır, örneğin, taksirli ölüme sebebiyet vermektan sanık olan kişiye iki yıl hapis cezası yükletilebildiği halde, aynı suç işlemiş başka bir sanığa sadece para cezasına veya ehliyetin geçici olarak geri alınmasına, ya da tazmine hüküm edilebilecektir.

Her halde, hapis cezası, 647 sayılı Kanunun 4. maddesinde yazılı diğer yaptırımlardan, kişi hürriyetini kısıtlaması bakımından, daha ağırdır.

647 sayılı Kanunun 4. maddesinin uygulandığı veya uygulanmadığı haller arasında cezaların sonuçları bakımından da büyük ayrımlar ve eşitsizlikler ortaya çıkmaktadır. Örneğin, tecil müessesesi bakımından, sözü geçen kanundan yararlanmış bir kişinin yeni işlediği suçtan dolayı hükmedilen cezası, öteki koşullar varsa tecil edilebilecek, yararlanmamış olan aynı durumdaki bir sanığın cezası ise tecil olunamayacaktır. Bunun gibi, evvelce tecil edilmiş cezası bulunan iki. sanıktan, 647 sayılı Kanunun 4. maddesinden yararlanmamış olanın tecil edilmiş cezasının, öteki koşullar varsa, aynen yerine getirilmesine karar verilmesi gerekecektir. Diğer yönden, evvelce verilmiş tecil hükmünde bir takdir yanlışlığı varsa, bunun infazına karar verilebilmesi halinde sözü geçen yanlışlık meydana çıkabilecek ve dolayısıyla giderilebilecektir. Aksi halde ise, bu olanak elde edilmeyecektir.

Tekerrür müessesesi bakımından da aynı ayrımlı sonuçlar doğmaktadır. 647 sayılı Kanunun 4. maddesinin birinci bendi dışındaki bentlerinden yararlandırılan sanıklar hakkında, ileride suç işlemeleri halinde, öteki kanunî koşullar olsa bile, tekerrür hükümleri uygulanamayacak, yararlanmayanların cezalarının ise, öteki kanunî, koşullar varsa, tekerrürden dolayı artırılması gerekecektir.

Böylece, durumları birbirinin benzeri olan kişiler arasında, suç ve cezalarının kişileştirilmesi ilkesi ile açıklanamayacak eşitsizlikler ortaya çıkacaktır.

Kanımızca, aynı suç işleyenler arasındaki gerek ceza ve gerekse sonuçları bakımından bu kadar ayrımlı uygulamalara yer veren 647 sayılı Kanunun 4. maddesi tüm olarak Anayasa'nın 12. maddesine aykırı ve bir bölüm kişiler için imtiyaz sayılacak niteliktedir. Ortada cezanın kişiye uydurulması ilkesi ile bağdaşır bir durum yoktur. Esasen uygulamada hâkimin elinde somut ölçüler de yoktur. Mahkeme takdirini, suçlunun ahvali mahsusasına ve suç işleyişinde kendini gösteren özelliklere göre kullanacaktır. Yargıtay dahi, mahkemelerin soyut takdirine yer bırakır nitelikte bir içtihat benimseyerek, uygulamalarda bir çok ayrımlı sonuçlara yol açmıştır.

Esas Sayısı:1970/42

Karar Sayısı:1971/30

Oysa, ceza yerine tedbir niteliğindeki yaptırımların uygulanması, bir bölüm suçluların eylemlerini suç niteliğinden çıkarmakta, iade ve tazminde olduğu gibi, eyleme hukukî bir nitelik kazandırmaktadır.

Esasen, 647 sayılı Kanununun 4. maddesinin 1 sayılı bendindeki yaptırım dışında kalan öteki yaptırımlar, ceza diye nitelendirilmediği gibi, Türk Ceza Kanununun 11. maddesinde sayılan cezalara ek olarak konulmuş yeni cezalar dahi değildir. Nitekim uygulamalarda bu merkezdedir.

Bir bölüm suçlular için eylemin suç olmaktan çıkarılması ve ceza niteliğinde olmayan yaptırımların uygulanması yoluyla hâkime bırakılan kanunu değiştirme yetkisi, Anayasa'nın 64. maddesindeki (Kanun koymak, değiştirmek ve kaldırmak Türkiye Büyük Millet Meclisinin yetkilerindedir.) hükmüne de, kanımızca aykırıdır."